

DIỄN BIẾN SINH LÝ VÀ NHỮNG RỐI LOẠN TRÊN CHÓ CON SAU CAN THIỆP ĐỀ KHÓ

Nguyễn Vũ Thụy Hồng Loan

Trường Đại học Công nghệ Tp. Hồ Chí Minh

1. GIỚI THIỆU

Trong quá trình can thiệp đẻ khó trên chó, có nhiều tác động đòi hỏi chó con phải thích nghi về mặt sinh lý của cơ thể (Purohit, 2010). Chó con có thể bị suy hô hấp do ảnh hưởng của thuốc mê, trụy tim mạch do tác dụng phụ của oxytocin. Việc can thiệp có thể gây ra những tai biến nếu không xử lý kịp thời sẽ dẫn đến tử vong chó con và góp phần tạo ra những rối loạn sau can thiệp đẻ khó. Nghiên cứu này trình bày diễn biến sinh lý sau sinh, đánh giá các vấn đề về tai biến, những rối loạn thường gặp trên chó con sau can thiệp đẻ khó. Từ đó, người điều trị có thể định hướng can thiệp hợp lý hoặc đưa ra khuyến cáo trong điều trị.

2. SINH LÝ CHÓ CON SAU SINH

Theo Purohit (2010), sau khi sinh, chó con có những thay đổi về sinh lý vì vừa sinh ra chưa thích nghi với môi trường bên ngoài, nên sinh lý chưa ổn định.

2.1. Nhiệt độ và biến dưỡng cơ thể

Theo Trần Thị Dân và Dương Nguyên Khang (2006), ở thú mới sinh, lông và da bị ướt, bên cạnh đó nước bị bốc hơi nên làm cơ thể mất nhiệt. Thú non có diện tích bề mặt da lớn so với khối lượng cơ thể nên dễ bị giảm thân nhiệt khi trời lạnh. Vì vậy, việc đảm bảo nhiệt độ môi trường nuôi là một trong những yếu tố quan trọng đối với chó con. Chó con mới sinh ra thân nhiệt chưa ổn định, có thể thấp hơn mức bình thường và sẽ ổn định lại trong vòng một tuần sau khi sinh. Thân nhiệt của chó con dưới 2 tuần tuổi dao động từ 35,6^oC - 36,5^oC.

Để chó sơ sinh được khỏe mạnh, chúng phải được nuôi trong môi trường có nhiệt độ thích hợp. Chó sơ sinh không thể tự giữ được thân nhiệt hay tự rung mình để tạo nhiệt cho đến 12 - 14 ngày sau khi sinh. Thông thường, chó sơ sinh được bảo vệ chống lại sự hạ thân nhiệt bởi sự vuốt ve của chó mẹ. Sau khi phẫu thuật, nếu chó mẹ chưa cho con bú được, phải giúp chó con duy trì thân nhiệt bằng cách cung cấp các nguồn tạo nhiệt (lò ấp, đèn nhiệt). Cần đảm bảo

nhiệt độ môi trường của chó sơ sinh khoảng 29,4^oC và không vượt quá 32,2^oC vì có thể dẫn đến suy hô hấp. Phải trang bị nhiệt kế để theo dõi nhiệt độ trong khu vực sưởi ấm chó sơ sinh để ngăn ngừa bỏng, vì chó sơ sinh có thể không hiển thị đau, và sự lưu thông máu ngoại biên có thể không đủ để phân phối nhiệt một cách hiệu quả. Trước khi cho bú / ăn, chó con phải đạt được thân nhiệt bình thường, cần giữ môi trường có độ ẩm phù hợp với cơ thể chó con. Có thể tăng cường độ ẩm bằng cách phủ khăn ẩm trên nóc chuồng / lồng. Chó con thường bị lạnh, dễ mắc bệnh đường hô hấp và nhiễm nấm mốc, vì vậy không nuôi chó trong môi trường ẩm mốc (Mushtaq, 2009).

2.2. Nhịp tim

Một trong những thông số quan trọng nhất và được sử dụng rộng rãi để xác định tính sinh tồn của thai là nhịp tim thai. Zone và Wanke (2001) cho rằng nhịp tim thai bình thường từ 180 - 220 nhịp trên phút (beats per minute - bpm) được coi là chuẩn cho chó sơ sinh ngay sau khi chào đời; suy thai vừa phải khi nhịp tim < 180 (bpm), suy thai trầm trọng khi nhịp tim từ 120 - 160 bpm và cần sự hỗ trợ của bác sĩ thú y (Zone và Wanke, 2001; Smith, 2012).

Chó con mới sinh có đặc điểm sinh lý và nhu cầu rất khác với chó trưởng thành (Hutchison, 2005). Vào giai đoạn sinh đẻ (trước giờ sinh), nhịp tim của thai tăng (200 - 250 bpm) và chỉ trở lại bình thường lúc 6 - 1 giờ trước khi sinh. Sự thay đổi sinh lý này nguyên nhân được gây ra bởi các cơn co thắt tử cung do sự đáp ứng tim thai đối với các cơn co tử cung trong khi chuyển dạ (Gil và ctv, 2014).